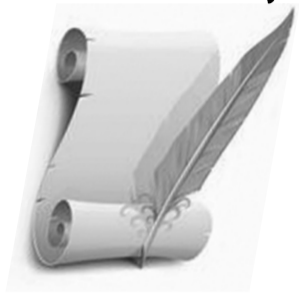

ლიცენზირებული საშუალო

საშუალოს მუნიციპალიტეტის ბაზეში „საშუალოს მოამბის“ დამატება
№5, 29 მაისი, სამშაბათი, 2018 წელი

ილია ჭავჭავაძის სამართლებრივი აზროვნება მხატვრულ შემოქმედებასა და პუბლიცისტიკაში (ნაშრომი ეძღვნება ილიას 180 წლის იუბილეს)

ილია ჭავჭავაძე ქართველი კაცის ცნობიერებაში ასოცირდება ერის მამად, ეროვნულ გმირად, ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის სულის ჩამდგმელად მე-19 საუკუნეში, დიდ ქართველად და მამულიშვილად. მის შრომებში თავმოყრილია შეხედულებები ლიბერალიზმზე, ისტორიულ მემკვიდრეობასა და ეროვნულ ღირებულებებზე, ერსა და სახელმწიფოზე, თვითმმართველობაზე, რელიგიაზე, პოლიტიკურ სისტემებზე, განათლებაზე, მეცნიერებასა და კულტურაზე, საბაზრო ეკონომიკასა და სოციალურ პრობლემებზე, კერძო საკუთრებაზე, დემოკრატიაზე და არჩევნებზე, და, ბოლოს, სიკვდილით დასჯაზე.

ილიას სამართლებრივი აზროვნების მიმართულებით მისი ფენომენის მკვლევარებს არაფერი დაუნერიათ, თუ მხედველობაში არ მივიღებთ პროფესორ **ოთარ გამყრელიძის** ნაშრომს – „**ილია სამართლებრივი ნიჰილიზმის წინააღმდეგ**“. ილია ჭავჭავაძეს სამართლებრივი შეხედულებები რომ ჩამოყალიბებული ექნებოდა, ეს გასაკვირიც არ უნდა იყოს, რადგან იგი პეტერბურგის უნივერსიტეტში, ოთხი წლის განმავლობაში სწავლობდა იურიდიულ ფაკულტეტზე, ეუფლებოდა ევროპის სამართლებრივი აზროვნების ფილოსოფიას და აყალიბებდა საკუთარ შეხედულებებს სამართლის საკითხებთან დაკავშირებით. პროფესორი **ოთარ გამყრელიძე** წერდა:

„ხალხს, რომელიც მოწოდებულია, რომ ნამდვილი, თანამედროვე კულტურული ცხოვრება შექმნას და ამით ცივილიზებულ, მაღალგანვითარებულ ერთა რიგში ჩადგეს, კარგად უნდა ჰქონდეს შეგნებული სამართლის მნიშვნელობა საზოგადოებრივი ცხოვრების წარმატებისათვის და ნიადაგ უნდა ზრუნავდეს, გამუდმებით უნდა ესწრაფოდეს თავისი ცხოვრების დემოკრატიზაციას“. დემოკრატიზაციის მთავარი პრინციპი კი ადამიანის თავისუფლებასა და თანასწორობაში მდგომარეობს.

ილია ჭავჭავაძე ამბობდა: „ერთი დიდი სახელოვანი საქმე მე-19 საუკუნისა, სხვათა შორის, ის არის, რომ მაგარს საფუძველზე დააყენა და ფრთა გააშლევინა იმ კაცთმოყვარულ მოძღვრებას, რომ ყოველი ადამიანი, რა წოდებათა კიბის საფეხურზედაც გინდ იდგეს, მაინც ადამიანია, და ვითარცა ადამიანი – ყველას თანასწორად შესაწყნარებელი და გულშემატკივარია“.

ილია სოციალური წარმოშობის მქონე წოდებათა შორის დაპირისპირებას ერის დამლუპველ საქმედ აფასებდა და ქადაგებდა კლასთა შერიგებას და მათი უფლებების გათანაბრებას.

„ქვეყანაზე მარტო იმ ერს გაუძლია, იმ ერს გამოუტანია თავი ათასგვარი განსაცდელისაგან, მარტო იმ ერს წარუმატნია, რომელსაც თავის დროზე შეუტყვია და მიუგნია, რომ ერთ რომელსამე წოდების წინ წამოწევა არაფრის მაქნისია, თუ დანარჩენი ერიც წინ არ წაწეულა. პირიქით, ერთის წოდების წინ წაწევა დანარჩენის უკან დაწევა მოჰყოლია“.

ამრიგად, ილიას აზრით, საზოგადოების კლასებად დაყოფას და

ერთი კლასისთვის უპირატესობის მინიჭებას, შედეგად, ყოველთვის მოჰყოლია სხვა კლასის წარმომადგენელთა უფლებების შეზღუდვა, რაც სამართალთან წინააღმდეგობაში მოდის. საზოგადოების კლასებად დაყოფა ყოველთვის იყო საფუძველი ანტაგონიზმის, კლასობრივ-წოდებრივი ბრძოლისა. ამის ნათელ მაგალითს ილია ხატოვნად გადმოგვცემს პოემაში: „რამდენიმე სურათი, ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან“. როგორც ჩანს, მწერალს ადამიანის თავისუფლებასა და თანასწორობაზე საფუძვლები შოთა რუსთაველიდან აუღია. დასახელებულ პოემას წინ უძღვის რუსთაველის სტრიქონები:

„მიეც გლახაკთა საჭურჭლე, ათავისუფლე მონები,
მიღწვიან, მომიგონებენ, დამლოცვენ, მოვეგონები.“

არ შეიძლება, ყურადღება არ მივაპყროთ ილიას შეხედულებებს ადამიანთა უფლება-მოვალეობების შესახებ. იგი წერდა: „რაც უნდა მდიდარი ქვეყანა იყოს ბუნებით, თუ იქ ჩემი და შენი, ე. ი. კაცთა უფლება და მოვალეობა ძნელად გასარჩევია და არ არის საყოველთაოდ განსაზღვრული ცხადად და უცილოდ, იმ ხალხის წარმატება და კეთილდღეობა, თუ ყოველდღე უკან არ იწევს, შეუფერხებელი ხომ არის და არის!“

ქვეყნის მდიდარი რესურსები მის განვითარებას ხელს ვერ შეუწყობს, თუ სამართალი საზოგადოებრივი ცხოვრების ავანგარდი არ იქნება. სამართლებრივი აზროვნება, რომელიც ილიას ჩამოუყალიბდა სათავეს შუა საუკუნეებიდან იღებს. ამაზე ნათლად მეტყველებს რუსთაველის აფორიზმი: „ქმნა მართლისა სიმართლისა, ხესა შეიქმს ხმელსა ნედლადა“. რუსთაველი „მართალ სამართალს“ ანიჭებს რაღაც მაგიურ ძალას, რომელსაც შეუძლია ხმელი ხე ნედლადა აქციოს.

ვახტანგ მეექვსის მიერ შედგენილ სამართლის წიგნში ვკითხულობთ: „**უსამართლობა ამ სოფელს კაცსა უძიოდ აღმოფხვრის და გარდაავლინებს, დღეთსიგრძეობასა მოაკლებს, ქვეყანას აუოხრებს, ტანი ტვარს დააკლებს და ქვეყანა – ნაყოფს. ამ სოფელს შეარცხვენს და იმ სოფელს წარწყმედს და საუკუნო სატანჯველს დაუმკვიდრებს. ესენი ყველა უსამართლობისაგან გამოვლენ და სამართლის ქმნა მეფესა და მსაჯულისა ამა ყოვლის ბოროტისაგან შორედ ჰყოფს და განდევნის“**. როგორც ჩანს, ვახტანგ მეექვსის აზრით, მეფესა და მსაჯულს ევალება სამართლის ქმნა, რათა უსამართლობისაგან გამომდინარეობს ყველა უარყოფითი შედეგი. ასეთი სამართლებრივი აზროვნება იყო დამკვიდრებული საქართველოში მე-19 საუკუნის ბოლომდე, და სწორედ ამის გამოძახილია აღწერილი ილიას სიტყვებში.

არ შეიძლება, აქვე არ ვისაუბროთ „ილიას საარჩევნო კანონმდებლობის სრულყოფისა და ელექტორატის გაფართოების პროცესის შესახებ“.

საყოველთაო საარჩევნო უფლება მე-19 საუკუნის მსოფლიოში ჯერ კიდევ დაუხვეწავი იყო. განვიხილოთ რამდენიმე ქვეყნის საარჩევნო სისტემები: ნიდერლანდებში არჩევნებში მონაწილეობის უფლება ყველა მამაკაცს 1917 წლიდან მიეცა, ხოლო ქალებს – 1919 წლიდან.

აშშ-ში ქალებმა არჩევნებში მონაწილეობის უფლება 1918 წელს მიიღეს, საფრანგეთში – 1944 წლიდან, იტალიაში – 1945 წლიდან, საბერძნეთში – 1956 წლიდან, შვეიცარიაში – 1971 წლიდან. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ შავკანიანმა მოსახლეობამ აშშ-ში არჩევნებში

მონანილეობის უფლება მოიპოვა 1960 წლიდან, ხოლო ზოგიერთ შტატში – 1970 წლიდან.

ილია ჭავჭავაძე ამომრჩეველთა სფეროს გაფართოებისა და დემოკრატიული საარჩევნო სისტემების დამკვიდრების აქტიური მხარდამჭერი იყო. იგი ამბობდა: „ხმა და არჩევანის უფლება მინიჭებული უნდა ჰქონდეს ყოველს ადგილობრივს მცხოვრებსა, რაკი სრულწლოვანია. მამასადამე, ყოველს მცხოვრებს ყოველს მოღვაწეობაშიც ხვედრი წილი უნდა მიუძღოდეს“.

ილიამ გაილაშქრა ისეთი სასჯელის წინააღმდეგ, როგორც იყო სიკვდილით დასჯა, რასაც წინ უძღოდა რუსეთის იმპერიაში გატარებული რეფორმები მე-19 საუკუნეში მიმდინარე პროცესების შესახებ. მოკლე ისტორიული მიმოხილვა ასეთია:

ალექსანდრე პირველის დროს, 1810 წელს შეიქმნა სახელმწიფო საბჭო. იგი წარმოადგენდა იმპერიის სათათბირო ორგანოს, რომლის ფუნქცია იყო იმპერატორის წინაშე დასამტკიცებლად წარსადგენი კანონპროექტების განხილვა. 1906 წელს, 9 მარტს, თბილისის გუბერნიის თავადაზნაურთა საგანგებო კრება ილიას ირჩევს სახელმწიფო საბჭოს წევრთა ამომრჩეველად, ხოლო პეტერბურგში ჩასულ ილიას, 8 აპრილს, სახელმწიფო საბჭოს წევრად, საქართველოს თავადაზნაურობის წარმომადგენლად ირჩევენ. ამ დროს რუსეთის იმპერიის სახელმწიფო საბჭოში ბევრ სხვა დემოკრატიულ კანონპროექტთან ერთად, სიკვდილის დასჯის აკრძალვის შესახებ დაიწყო მუშაობა, რომელიც უმნიშვნელოვანესი ჰუმანური აქტი იყო. ეს მოთხოვნა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იყო საქართველოსთვისაც, რადგან საქართველო რევოლუციური აქტიურობით გამოირჩეოდა. საქართველოში განხორციელებული სასიკვდილო განაჩენები, მართალია, დიდს არა, მაგრამ ზიანს აყენებდა ჩვენი ქვეყნის დემოგრაფიულ ფონდს. ილიას გამოსვლის ოფიციალური ტექსტი არა არის შემონახული ოფიციალურ დოკუმენტებში, მაგრამ ამ ფაქტს ადასტურებენ ოფიციალური პირები.

ბოლქვაძე ილიას სიტყვებს იხსენებს: „გუშინ საღამოს დავასრულე ჩემი მოხსენება სიკვდილით დასჯის შესახებ. ამ დღეებში ნაფუკითხავ ჩვენს წრეს, მერე კი, სახელმწიფო საბჭოს“. მ. კოვალევსკი აცხადებდა: „პროფესორ ტაგანცევთან ერთად, თავადი ჭავჭავაძეც სიკვდილით დასჯის გაუქმების მოთხოვნით გამოვიდა“. 1906 წლის 19 ივნისს სახელმწიფო სათათბირომ მიიღო კანონპროექტი სიკვდილით დასჯის გაუქმების შესახებ და პროცედურის დაცვით გადაუგზავნა სახელმწიფო საბჭოს დასამტკიცებლად.

გასული საუკუნის 90-იან წლებში საქართველომ დამოუკიდებლობა მოიპოვა, ილიას იდეებმა ხორცმესხმა დაიწყო. 1995 წლის 24 აგვისტოს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო ქვეყნის ძირითადი კანონი-კონსტიტუცია, რომლის მე-15 მუხლის პირველი პუნქტი ჩამოყალიბდა შემდეგი შინაარსით:

სასჯელის განსაკუთრებული ღონისძიება – სიკვდილით დასჯა გამოიყენება სიცოცხლის წინააღმდეგ განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულისთვის, მის სრულ გაუქმებამდე.

1996 წლის მინურულს, საქართველოს პრეზიდენტმა ედუარდ შევარდნაძემ სიკვდილით დასჯაზე მორატორიუმი გამოაცხადა. 1997 წლის 11 ნოემბერს, პარლამენტმა საბოლოოდ გააუქმა სიკვდილით დასჯა. კონსტიტუციის მე-15 მუხლის მე-2 პუნქტში გაჩნდა ჩანაწერები – სიკვდილით დასჯა აკრძალულია. ასე, რომ ილიას იდეამ, სიკვდილით დასჯის გამოყენების გაუქმების მოთხოვნამ ხორცი შეისხა 90 წლის შემდეგ.

ო. გამყრელიძის ნაშრომს გააჩნია თეორიული და პრაქტიკული ღირებულება. იგი დახმარებას გაუწევს როგორც მეცნიერ-მუშაკებს, ასევე – ილიას შემოქმედებით დაინტერესებული საზოგადოების ფართო წრეს.

მალხაზ ლომსაძე, სამართლის დოქტორი, პროფესორი, იურიდიული ფაკულტეტის დეკანი

მაისის იუბილარი

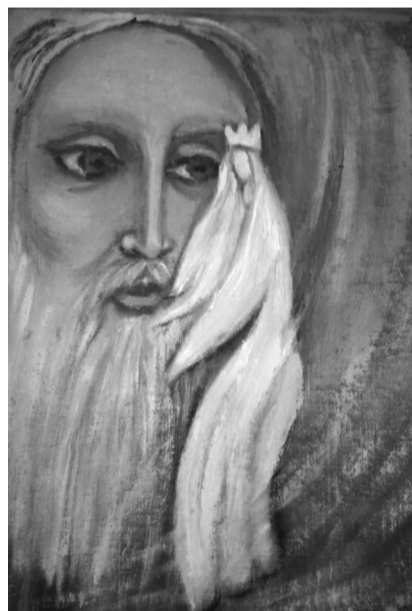

შოთა მათალოდაძე – პროფესიით ისტორიკოსი და მხატვარი. ზავშვონიდან წერს ლექსებს. პერიოდულად იბეჭდებოდა საქართველოს სხვადასხვა უსრულ-გაზეთებში. არის ისტორიის, ხატვისა და ხელოვნების პედაგოგი.

* * *
ხელები შოისკენ
განვდილი ჰეშვით,
ვარდისფრად ფეთქვა
ჩიტყუნას მკერდში,
ნიავის სუნთქვა,
აპრილის თქეში
და გულის ხეთქვა...
და შენთან ერთად,
ოცნების ფრთებით,
ვარდისფერ წაზე
იები ლურჯად, –
სულ ზღუჯა-ზღუჯა...
ზედნიერება –
სულ ერთი მუჯა...
მე თვალემს ვხუჯავ...

* * *
მენატრები! ნისლიან
და სევდიან ქარებში
დაფრენს სული, უცნაურ
მარტოობას ჩვეული...
მაგრამ, მოულოდნელად,
შენგან გამორჩეული
ფრთებს ისწორებს, ანაზღად,
და ზურისკენ მიინვეს...
გულო, გახსენ კარები!
კვლად ნუ გაიჭრები...
განზე გადექ, ეჭვბო...

მაისის იუბილარია

შოთა რუსთაველი

აღფილიანი

ჟამი მნახარების
 უიმედო ღამეში თვლივდა...
 და იგი მშიერი, გარიყული,
 სამშობლოს ნაცვრით
 გულშელონებული,
 ღამაში არისტოკრატი
 გედვიით ჩაიკურა
 მსოფლიო ორომტრიალით
 განბნძურებულ ფროებაში
 და თავისი ნახატივით
 არაბუნებრივი სილუეტით
 გ ა რ დ ა ი რ ვ ა ლ ა ...
 მეორე დღეს მოვიდა
 მსოფლიო დიდება...
 და გაპყვა მის სულს
 ფერი, უჭირბრებული,
 არაგეომეტრიული
 პლასტიკით
 და აზიარა
 რისფერ სევდას...

* * *
 დრო მოგონებდად
 შერჩა სტრიქონებს,
 გახსოვს ზორჯომი, პარკი?
 საქანელაზე შენი რწევა და
 ჩემი სანყალი დარდი...
 გზა გამოვლილი,
 ფარხა ქვიშხეთთან...
 მზე გარიყრაყებს წვავდა...
 რამდენი წლისაჯრ მამინ იყავი,
 გულიერ იმდენჯერ დამწყდა!
 დღეს, ძველმოფური
 გული დარდებით,
 ისევ შენს გამო მღერის...
 ჭაბუყდებიან მზეზე ჭადრები,
 კვლავარ იმ გზასთან გელი...

* * *
 ქერა თმაზე
 კულულონი გაყრია
 და თვალბში
 ჩაგდგომია მზის შუქი,
 მკვირვ სხეულზე
 კობტად შემოგსალოცვია
 კანა თხელი,
 ხალიანი და მუქი...
 ვაყებს მოსწონთ
 შენი აგებულება,
 შეგწყერიან
 ვნებანი თვალბით...
 მე კი სხვა ვარ, –
 ორგვარი მაქვს ბუნება:
 მიყვარს ქალი,
 იფუძალი გუნებით...

ცვიმის ცვიმი

გულში დარდმა ჩაიბნადა
 და უსიტყვოდ დამნებდა,
 რა იყოდა, უსიტყვობა
 ასე თუ გადამრეცდა...
 და ახლა ვარ მოზიარე
 ჩემი ჩუმი ნაღველის,
 მარტოობას ვეზიარე
 შეურწობლის სახელით.
 რხოვრობს ასე, ჩემს მეზობლად
 წვიმის წვეთი ობოლი,
 სიმარტოვით იმიზეზებს
 სევდას, სევდით მოგონილს...

მამა

გახსენით ფარდა, ერთხელ კიდევ, გახსენით ფარდა...
 მე მომენატრა მამაჩემის ხილვა სწენაზე,
 ივნისის თვეში მსახიობი გარდაიწვალა,
 მთარღლებდა უჩემობის შორი სინაზე...
 ნაომარ ქალაქს, სისხლიანი თეატრის კედლებს
 პირზეშემშრალი ღიმილიდან წვეთდა ქვითინი,
 სიწარიელით სავსე დარბაზს ჩრდილები კვეთდა,
 ავანსწენაზე სუფლიორად იჭდა ქირქილი...
 შენთვის სხვა იყო, სულ სხვა ელდა ეს სხვისი ომი,
 რადგან ყოველთვის ავ ქართავან ძმობა გვიწავდა,
 მაგრამ შინაურს მორეოდა მტრის ავი გონი,
 განწირულ იყო, ჩვენი ძმობა, ჩვენი ერთობა...
 შორით ლოდინი, ყრუ ქვითინი, ხმა იფუძალი,
 მიგარღლებდა ზოლო გზაზე ლოყვით უფალი,
 ღრუბელს ესვენა შენი სული, რამდენ კეთილი
 და სამი კარი იყო შენი ჭირისუფალი...
 ქარდატეხილი დღეების და წვიმების მერე,
 არც მე ვყოფილვარ დაღხენილი, შენი ზედის ვარ...
 შვილმა, სიმწარე, საყკუნის საგზოლად ავიღე,
 მამის საფლავთან დაჩოქება რომ არ მელირსა...
 გახსენით ფარდა, კიდევ ერთხელ გახსენით ფარდა!!!

* * *
 დადის ქვეყნად რამდენი
 მოგონილი იერიით,
 ინერება ლექსები
 და ივსება რვეული...
 ხარ ზედის ნებერი,
 უბედობით ზერდები...
 შენ, უიღბლო პოეტი,
 იღბლიანი ლექსებით...
 უფლის შენე გაქვს წყალობა,
 აგულიერ ხარ, ტრიფონიერ,
 „კნტირ“ მოგინეცია,
 სიგარეტი „ვისსტონიერ“.
 უბერავდი
 „როკ-ენდ-როლს“
 „კომუნისტურ“ ხანაში,
 თამაშობდი მთავარ როლს
 ნიფელ მეფის დრამაში...
 ღვინო სვი და გეგონა,
 ეს ქვეყანა შენია,
 სხვას რა შერჩა
 ამქვეყნად? –
 შენე არა შეგრჩენია...
 დრომ წაღეკა ყოველი,
 შეკრა სულ სხვა კამარა,
 დარჩი თავისუფალი
 ორი ჭობის ამარა...

მაისის იუბილარი

მანანა ლაშვილი

* * *

ჩამოიფურცლა
ლარნაკში ვარდი,
ფრთა შეკვეთა
სულში იმეღებს,
ისე მიყვარდი,
ისე მიყვარდი,
სიყვარულისთვის
ვერ გავიშედი...

ძირს დამბრუნელი მიხდბი

ნუ მიყურებ ამღვრეული თვალებით!..
მე არ ვარ მხოლოდ ქალი!..

როგორი ვინროა შენი თვალსაწიერი. გაზაფხულის ყვავილეფის
გასაოწარ ელვარებაში ვერ ხედავ იმას, რა უნდა დაინახო, შეიგრძნო,
სული გაიმშვენიოს. სული, ჰო, სული... მაგრამ შენი სული სხეულში
ჩაშენებულ ქვიტირის გაღვანებაში გყავს გამომწყვდეული და ვერ
გრძნობს ნეკერჩხლისფერი საღამოს სიღიადეს, ვერ გრძნობს, შენი
წრემლებით როგორ ტირის ვიღარა, როგორ სრევა გაყვითლებულ
ფოთოლს ქარის ერთი შემოქროლოვის მოლოდინში, ვერ გრძნობს
მის ტკივილს, ვერ უკანასკნელ გზაზე ძირს დაგდებული მიხაკის
განრდას გრძნობს...

სამსუხაროა ეს ყველაფერი, მაგრამ არ მიკვირს. არ მიკვირს
იმიტომ, რომ ჩვენს გარშემო სიყვარულის გვალვებია და
კიდევ იმიტომ, რომ წხოვრებაში, რომელიც ჯებირმორღვეული,
ადიდებული მდინარესავით მიჰქრის, თან გაიყოლა ღიმილი, სიბზო,
კეთილშობილება, რომლითავე დიდხანს უნდა ესაზრდოებინა ადამიანთა
სულები. ამიტომ არის მშვენიერება შენს თვალში გაძარცვული!
ვარსკვლავიანი რა კალოზე დაგდებული კვერი გგონია...

**მებრალეები, მაგ ამღვრეული, უნმორეული თვალეებს რომ
ვყურებ.**

მებრალეები!..

**მარხოვრის ჯვარი ჩამოგისხნია მხრებიდან და უგულოდ,
უწრემლოდ, უტკივილოდ, უსიყვარულოდ დაიარები წოდვილო
დედამინაზე, მებრალეები, სიყვარულის ჩაბუცულ ნაკერჩხლებზე
სულის ერთი შებერვარ რომ გეზარება. მებრალეები, იმ დროში რომ
წხოვრობ, სადარ „ყველაფერი იყიდება“ და შენ დაგინმუნებია
შენი თავი, რომ ყველაფერი იყიდება...**

კმარა სიბრალული! მე არ ვიყიდები!

იქნებ ხამალა ნათქვამად მოგეჩვენოს!

მე ის არ ვარ, რასაყ შენ ხედავ. რაყ ასე აღგაგზნებს
წხოველურად და რაყ ასე ძალიან მოგნონს, – ეს სხეულია,
რომელიც უფალმა გაიმეტა ჩემი სულის სამოსად, მე არ მიზრუნია
ამაზე. მე ის ვარ, რასაყ შენ ვერ ხედავ, ვერ გრძნობ, რაყ
შიგნით არის ამ დროებით ნათხოვარ სხეულში, – ჩემი სული! მე
ის ნეკერჩხლისფერი საღამო ვარ, შენ რომ ვერ შეამჩნიე, მე ის
წრემლი ვარ, შენს მაგივრად რომ ვტირი, მე ის გაყვითლებული
ფოთოლი ვარ, ქარის ერთი შემოქროლოვა რომ მომისპობს
სიწოწხლეს და შენ რომ უფარდელოდ ფეხს დააბიჯებ, ის ძირს
დავარდნილი მიხაკი ვარ, რომელსაყ კიდევ დიდხანს უნდოდა,
თავისი მშვენიერებით გაეზო ადამიანთა გაყინული გულები, ის
ვარსკვლავიანი რაყ და მარხოვრის ჯვარიყ მე ვარ, შენ რომ ვერ
გაუძელი მის სიმძიმეს და უმტკივნეულოდ მოიძორე. ყველაფერშია
გაშენული ჩემი სული, რასაყ შენ ვერ ხედავ...

ნუ მიყურებ ქშენით და ამღვრეული თვალებით!

თუმარ, რა მნიშვნელოზა აქვს, შენ ხომ მაინყ ვერ მხედავ!..

მოვსულვარ იბამნად

მე თყ არ დავალ რალოდა,
უღელში ეულ ხარადა,
თყ ვიყურები თვალოდა,
ვღგავარ ხმალოდ და ფარადა.
თყ გამოვლოე შენამდე
ძნელოდ სავალი შარა და
ავიკიბევე ზენამდე
და რას ავეყარ კარადა.
როგორ გაქრეე ნატვრიდან
სიწოწხლედ, ჩემდა თავადა,
ანდა, უზრლოო მხატვრიდან
გრძნობად მოვარდნილო ზვავადა...
თყ სიყვარულის სამოსი
მიმშვენებს სულოს და ტანასა,
თყ მიზეს არ ვგავარ, ჩამოშლილოს,
ანდა, ალოსილო დანასა...
თყ ყვავილები ნამქერი
კვლოვ დაჰქრის ჩემსა შარასა,
ნარსულის ფურწლოებს გავრქერი,
ვით გიბედავდი არასა?
მაღლი ვით გარგო, რა გითხრა,
ვით მივდევი სიტყვის ძალოსა?
წვიმამ ყაყალოდ მაქრია,
შენ – ნამად ჩემის ყანასა,
ანდა, ჰებელოდ ყვავილოზე,
ან რად, შენ – მინის კამარად,
ნავს ვგავარ, მყურავს ნაპირზე,
შენ კი, ზღვას, ნავის სამანად.
შენი ფესვით და საზრდოთი
მოვსულვარ იასამანად!
მე თყ არ დავალ რალოდა,
უღელში შენმულ ხარადა,
თყ ვიყურები თვალოდა,
ვღგავარ ხმალოდ და ფარადა,
თყ გამოვლოე შენამდე
ძნელოდ სავალი შარა და,
რადგან მოვედი შენამდე, –
შენი ვარ ან და მარადა!..

ძირსტე დე მავრისტოფელი (სიკლიდენ ვნეპის კვირბ)

კესათუთები ტაძრის გუმბათებს,
წაღმა ტრიალებს თითქოს სოფელი,
ვიდრე ავბედი დაგვამუნათებს
და მოგვერევა მეფისტოფელი...
ჩემს სასთუმალთან მტრედი აფრინდა
და ზეთისხილი შემოატარა,
წამოვიმართე თავშესაფრიდან
და დავესენი წყულ სატანას!
ყან დავტოვე გზა სიმძიმლის,
ჩუმი წყვლა და ლიქნი მზაკვრული,
ღმერთო, მიჩვენე ქრისტეს ღიმილი,
მეფისტოფელი – ჯვარზე გაკრული!!!